

แนวนโยบายเศรษฐกิจของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในอนาคต

การประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ 18 ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 8-14 พฤศจิกายน 2555 ณ กรุงปักกิ่ง ได้สร้างความตื่นเต้นแก่ผู้ที่สนใจในวงการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการก้าวลงจากตำแหน่งอย่างสวยงามของประธานาธิบดี **หู จิ้นเทา** (Hu Jintao) เพื่อ “ส่งไม้ต่อ” ให้ท่าน **สี จิ้นผิง** (Xi Jinping) ในสองตำแหน่งสำคัญในคราวเดียว อันได้แก่ ตำแหน่ง **เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์** และ **ประธานคณะกรรมการกลางทหาร** ซึ่งตำแหน่งหลังนี้เร็วกว่าที่หลายฝ่ายคาดการณ์กันไว้ถึง 2 ปี และการลดจำนวน **คณะกรรมการถาวรประจำกรมการเมือง** จาก 9 เหลือ 7 คน ดังเดิม ซึ่งนอกจากจะทำให้เราเข้าใจถึงทิศทางการพัฒนาประเทศของจีนแล้ว ยังพอจะมองเห็นคณะผู้นำในชุดถัดไป 10 ปีจากนี้ได้ชัดเจนขึ้น



นอกจากนี้ การประชุมฯ ในครั้งนี้ยังมีได้มีเพียงถ้อยคำอันสวยงามอย่างเช่น Beautiful China, System of Consultative Democracy, Peaceful Development และ Balanced and Sustainable Development เท่านั้น แต่ยังมีประเด็นและสาระด้านเศรษฐกิจที่น่าสนใจใน 2 ส่วนสำคัญ ดังนี้

1. **สาระด้านเศรษฐกิจของ “รายงานการเมือง”** ที่ประธานาธิบดีหู จิ้นเทากล่าวรายงานในช่วงแรกภายหลังการเปิดประชุมช่วงวันแรก ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ 2 ประเด็น

1.1 เป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งให้จีนเป็น “สังคมอยู่ดีกินดีอย่างรอบด้าน” ผู้นำจีนได้นำเสนอเป้าหมายใหม่ที่มุ่งหวังพัฒนาให้จีนเป็น “สังคมอยู่ดีกินดีอย่างรอบด้าน” อันได้แก่

- 1) การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และรายได้ประชาชนในปี 2563 ให้สูงขึ้น 1 เท่าตัวจากปี 2553 บนรากฐานของการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนหยิบยกเอาเป้าหมายรายได้เฉลี่ยต่อหัวเข้ามาอยู่ในรายงานการเมือง ทั้งนี้ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า ในปี 2554 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนในเขตเมืองอยู่ที่ 21,810 หยวน และของคนในเขตชนบทอยู่ที่ 6,977 หยวน
- 2) การสร้างสังคมประหยัดทรัพยากรและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3) การส่งเสริมประชาธิปไตยภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง



4) การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของ “พลังเนียน” (Soft Power) ของจีนเพื่อยกระดับชีวิตของประชาชนอย่างรอบด้าน

1.2 การเร่งปฏิรูประบบเศรษฐกิจและปรับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ

จีนยังคงตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งยวดของการพัฒนาเศรษฐกิจให้รอดหน้าต่อไป โดยถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ทั้งนี้ ประธานาธิบดีหู จิ่นเทา ยังคงเน้นย้ำถึงการยึดเอา “มุมมองเชิงวิทยาศาสตร์ในการพัฒนา” (Scientific Outlook on Development) ที่มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ เป็นกลยุทธ์หลักในการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน เฉกเช่นเดียวกับที่เคยเสนอไว้ในการประชุมสมัชชาฯ ครั้งที่ 17 เมื่อ 5 ปีก่อน และการให้ความสำคัญกับการปรับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเชิง “คุณภาพ” และ “ประสิทธิภาพ” มากขึ้น โดยควรดำเนินการผ่าน 5 มาตรการสำคัญ ดังนี้



1) การปฏิรูปกลไกทางเศรษฐกิจให้ลึกซึ้งและรอบด้านมากขึ้น โดยเฉพาะการถ่วงดุลระหว่างการควบคุมของรัฐบาลกับกลไกตลาดในระดับที่เหมาะสม การส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐในธุรกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและเศรษฐกิจจีน ควบคู่กับการสนับสนุนการพัฒนาของภาคเอกชนตามกลไกตลาด รวมทั้งการเร่งการปฏิรูประบบภาษีและตลาดการเงินไปพร้อมกับการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน

2) การพัฒนาบนพื้นฐานของความริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเทคโนโลยี เพราะมีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ กำลังการผลิต และศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

3) การส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มอุปสงค์ของตลาดภายในประเทศด้วยกลไกในการส่งเสริมการบริโภคในระยะยาว การพัฒนาธุรกิจบริการให้แข็งแกร่ง และการสนับสนุนกิจการขนาดเล็ก โดยเฉพาะกิจการด้านเทคโนโลยี รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาในเขตชนบท เขตชายแดน และเขตชนกลุ่มน้อย

4) การพัฒนาให้เขตชนบทและเขตเมืองเจริญอย่างทัดเทียมกัน โดยการเพิ่มรายได้ของประชาชนในเขตชนบทให้สูงขึ้น พัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ และรักษาเสถียรภาพทางด้านอาหารของประเทศ

5) การพัฒนาและเปิดตลาดกับต่างประเทศมากขึ้น โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ

จีนออกไป “บุกโลก” (Go Global) ทั้งในรูปแบบของการค้าและการลงทุนในต่างประเทศให้มากขึ้น และพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพปัจจัยแวดล้อมในตลาดโลก

2. **สาระด้านเศรษฐกิจจากการแถลงข่าวผลการประชุมฯ** ซึ่งนายโจว เสี่ยวชวน (Zhou Xiaochuan) ผู้ว่าการธนาคารกลางจีน พร้อมด้วยนายเฉิน เต๋อหมิง (Chen Deming) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จีน และคณะ ได้ให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าวของจีนและต่างประเทศเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2555 ณ ศูนย์แถลงข่าวของการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 18 โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้



2.1 **เป้าหมายจีดีพีและรายได้ของประชาชนจีนในปี 2563** โดยจีนจะเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไปอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพในช่วงไม่ถึง 8 ปีข้างหน้า โดยกำหนดเป้าหมายให้จีดีพีและรายได้ของประชาชนในปี 2563 เพิ่มขึ้น 1 เท่าตัวจากปี 2553 ซึ่งเท่ากับว่าจีนจะต้องรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ที่อย่างน้อยร้อยละ 7 ต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับการปรับเป้าหมายอัตราการเติบโตของจีดีพีในปี 2555 จากร้อยละ 8 เป็นร้อยละ 7.5

การกำหนดเป้าหมายดังกล่าวยิ่งนับเป็นความพยายามที่จะรองรับความผันผวนของสภาพปัจจัยแวดล้อมเศรษฐกิจ และให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุลและเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนยิ่งขึ้น โดยในช่วงปีที่ผ่านมา อุปสงค์ในประเทศนับเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการเติบโตเศรษฐกิจของจีน ดังนั้น จีนจะปรับโครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจให้พึ่งพาภาคการบริโภคภายในประเทศเป็นหลักในอนาคต

2.2 **ความคิดเห็นต่อภาวะเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศของจีนในอนาคต** โดยที่



สถานการณ์เศรษฐกิจในซีกโลกตะวันตกและประเด็นทางการเงินของสหรัฐฯ อาจยังไม่ได้รับการแก้ไขในช่วงปลายปี 2555 จึงอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจจีนในอนาคต ดังนั้น ในปี 2556 จีนจะยังคงทิศทางการนโยบายเศรษฐกิจดังเช่นในปี 2555 แต่จะเพิ่มความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์เศรษฐกิจโลก

แม้ว่าการส่งออกของจีนยังคงเป็นมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศในอนาคตก็ยังไม่สดใสนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2556 เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปราะบาง ต้นทุนการผลิตในประเทศที่สูงขึ้น และระดับของการกีดกันทางการค้าที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นภาระอันยากยิ่งของรัฐบาลที่จะคงเป้าหมายอัตราการเติบโตทางการค้าไว้ที่ร้อยละ 10 โดยมูลค่าการค้าฯ ของจีนในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี

2554 (การส่งออกของจีนไปยังตลาดสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 ขณะที่การส่งออกไปยุโรปชะลอลงตัวลงร้อยละ -5.8 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน)

อนึ่ง เศรษฐกิจจีนยังคงพึ่งพาภาคการส่งออกและปัจจัยภาคนอกประเทศอย่างมาก ทั้งนี้ ข้อมูลของธนาคารโลกระบุว่า ในปี 2554 ภาคการส่งออกมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 31 ของการเติบโตของจีดีพี และการจ้างงานกว่า 200 ล้านตำแหน่งเกี่ยวข้องกับภาคการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ



สำหรับการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศนั้น จีนจะเร่งพัฒนา กลไกและขยายอุปสงค์ของการบริโภคภายในประเทศในระยะยาวผ่าน 6 นโยบายสำคัญ ได้แก่

- การส่งเสริมการบริโภคอย่างปลอดภัย
- การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การส่งเสริมการบริโภคในธุรกิจบริการ
- การส่งเสริมการบริโภคสินค้าแบรนด์เนม
- การกำกับควบคุมการบริโภคออนไลน์ให้เป็นไปตามระบบ
- การส่งเสริมการบริโภคด้วยเครื่องมือการเงิน อาทิ การใช้บัตรเครดิต และ

สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น



2.3 กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจจีนในอนาคต

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของจีนอยู่บนรากฐานของปัจจัยแรงงานราคาถูก การออม และการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐ ซึ่งการเติบโตในลักษณะดังกล่าวได้นำไปสู่ปัญหามากมาย อาทิ ช่องว่างด้านรายได้ การใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลือง สภาพแวดล้อมที่เสื่อมลง และระดับการบริโภคที่ต่ำ ในการผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจในยุคหน้า จีน

จำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพด้านอุตสาหกรรม เพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน ส่งเสริมนวัตกรรมเทคโนโลยี และการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยต้องเร่งเปลี่ยนจากการพึ่งพาภาคการส่งออกเป็นกลไกหลักขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาอาศัยการบริโภคภายในประเทศ ควบคู่ไปกับการพึ่งพาการลงทุนในประเทศให้มากขึ้นด้วย

หากจีนสามารถเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวขึ้นหนึ่งเท่าตัวภายในปี 2563 ตามที่พรรคคอมมิวนิสต์ตั้งเป้าหมายไว้ จีนจะกลายเป็นตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่ พร้อมศักยภาพที่จะเป็นหนึ่งในพื้นที่องสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจโลกได้ ซึ่งจะสร้างความสมดุลแก่ระบบเศรษฐกิจโลกที่จีนจะ

กลายเป็นตลาดการบริโภคมากขึ้น

ในการประชุมสมัชชาฯ ครั้งที่ 18 ที่จบลงอย่างยิ่งใหญ่ นอกจากถ้อยคำภาษาที่สวยหรูแล้ว การรายงานและหารือกันในที่ประชุมก็ยังเต็มไปด้วยสาระเศรษฐกิจที่น่าสนใจและประเทศไทยเราอาจสามารถเก็บเอาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมาย...

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

ดร. ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร

อัครราชทูต (ฝ่ายการพาณิชย์)

สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงปักกิ่ง

20 พฤศจิกายน 2555